

Enheten för säker hantering av farliga ämnen
Liselotte Schmidt
010-2405151
liselotte.schmidt@msb.se

Reviderad konsekvensutredning avseende föreskrifter om hantering av explosiva varor

Sammanfattning

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har tagit fram ett förslag till nya föreskrifter om hantering av explosiva varor. Dessa föreskrifter ska ersätta en rad äldre föreskrifter på området. Följande föreskrifter kommer att ersättas:

- Sprängämnesinspektionens föreskrifter (SÄIFS 1988:2) om klassning vid hantering av explosiva varor.
- Sprängämnesinspektionens föreskrifter (SÄIFS 1998:4) om tillverkning av explosiva varor.
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter (MSBFS 2010:5) om förvaring av explosiva varor.
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter (MSBFS 2015:7) om användning och överlåtelse av pyrotekniska artiklar och ammunition.

Utöver dessa föreskrifter har även delar av Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter (MSBFS 2012:2) om identitetsmärkning och registrering av explosiva varor för civilt bruk lyfts in i förslaget. Samma sak gäller för Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter (MSBFS 2014:7) om undantag från tillståndskraven vid användning och överföring av explosiva varor inom Sverige.

I förslaget har reglerna ändrats på flera punkter. Regler som bedömts vara inaktuella och sådana som inte bedömts hindra, förebygga eller begränsa olyckor och skador på liv, hälsa, miljö eller egendom har tagits bort eller ändrats. Vissa regler har förtydligats och några nya regler har tillkommit. Hänvisningar till andra föreskrifter har uppdaterats och de allmänna råden har förkortats och uppdaterats för att bli mer ändamålsenliga.

De övergripande motiven till revideringen av nuvarande föreskrifter är följande.

- Vissa av reglerna bedöms inte längre vara ändamålsenliga då de inte harmoniserar med den övergripande lagstiftningen på området.

- Vissa regler bedöms vara överflödiga då andra regelverk som också träffar den som hanterar explosiva varor har utvecklats.
- Viss typ av hantering har erfarenhetsmässigt visat sig vara mindre riskfylld. Ett antal regler har därför lagts till i syfte att undanta den absoluta tillståndsplikt och åldersgräns för hantering som fastställs i LBE och FBE.
- Ny teknik och nya arbetsmetoder vid hantering av explosiva varor har medfört ett behov av att både ta bort regler och att reglera nya områden.
- Stora delar av de allmänna råden anses inte vara ändamålsenliga.

Huvuddelen av de ändringar som gjorts innebär inte några större förändringar i sak utan syftar till att göra föreskrifterna enklare att förstå och tillämpa. Förslaget medför ändå väsentliga förändringar på ett antal punkter. De viktigaste förändringarna är:

- Ett förbud mot hantering av explosiva varor i riskgrupp 1.1 och 1.2 i bostad kommer att införas. Förbud mot förvaring i bostad gäller sedan tidigare och har nu utökats till att omfatta all hantering i bostad.
- Ett direkt krav på att de elektriska installationer, maskiner och annan utrustning som används i så kallade klassade områden ska vara anpassade för användning i respektive zon enligt standard SS 421 08 25, avsnitt 6 och 7, läggs in i föreskriften. Detta har tidigare inte varit reglerat i föreskrift utan setts som en naturlig följd av övriga regler inom området.
- En undantagsmöjlighet har lagts in beträffande innehållet i det register som ska föras över identitetsmärkta explosiva varor. Om en förpackning innehåller flera explosiva varor och dessa har scannats ut ur registret (om därmed registrerats som förbrukade) behöver de kvarvarande varorna inte återregistreras under förutsättning att de förbrukas inom en arbetsvecka.
- Justeringar har gjorts i det kapitel som reglerar kunskapskrav för användning av pyrotekniska artiklar. De viktigaste förändringarna är att utbildningsanordnaren inte längre behöver underrätta MSB om datum och plats för de enskilda kurserna och att det inte heller finns något krav på att anordnaren ska föra register över vilka som fullgjort en utbildning och erhållit ett intyg. Godkännandetiden för utbildningsanordnaren har förlängts från fem till tio år. Dessutom har ett krav införts på att utbildningsanordnaren ska informera MSB om man avser att ändra sådana detaljer i utbildningen eller organisationen som varit av betydelse vid godkännandet.
- Reglerna om förvaring vid och i anslutning till ett försäljningsställe har omdisponerats och förtydligats men innebär ingen större ändring i sak. Det finns nu reglerat vilka faktorer som måste beaktas vid själva

försäljningsstället, för att människor som inte vistas i lokalen där de explosiva varorna saluförs ska skyddas.

- Vid förvaring i flyttbara förråd införs ett krav på att varorna ska återföras till ett fast förråd eller övervakas om ett uppehåll i verksamheten varar mer än två dygn. I dag finns möjlighet att göra uppehåll upp till fem dygn utan att återföra de explosiva varorna.
- Vid handläggning av ammunition för överlåtelse har ett krav på att föra dagbok över tillverkningen införts. I dagboken ska finnas uppgifter om ammunitionstyp, kaliber, laddvikt, ingående komponenter och antal som tillverkas.
- Lättnader införs för tillverkning i laboratoriemiljö. Exempelvis har krav på byggnadernas utformning undantagits. Liknande lättnader har även införts när explosiva ämnen eller blandningar bildas som bi- eller mellanprodukt i en process och dessa ämnen eller blandningar endast förekommer i mindre mängder.
- De krav som gäller vid transport av explosiva varor inom ett tillverkningsområde har förtydligats så att det framgår vilken skyltning och utrustning fordonen måste ha samt att hastigheten ska begränsas för att minska risken för olyckor. Kravet på att sådana transporter ska planeras och genomföras under ledning av en föreståndare har tagits bort.
- Ytterligare krav vid mobil tillverkning av sprängämne har införts. Idag finns krav på att mobil tillverkningsutrustning ska vara utrustad med tillgreppsskydd på fordonet, så att det inte utan svårighet kan startas eller föras från platsen av obehörig. Nu införs krav på skydd mot obehörigt förfarande för både fordonet och utrustningen samt krav på underhåll och kontroll av utrustningen.

Förslaget innebär även att de allmänna räden har kortats ner väsentligt. Utgångspunkten i arbetet har varit att räden endast ska innehålla det som bedöms ha relevans för tillämpningskraven och att de ska peka ut ett sätt på vilket kraven i föreskriften kan uppfyllas. Övrig information och vägledning kommer att tas fram och publiceras i form av en handbok.

1. Beskrivning av problemet och vad vi vill uppnå

Brandfarliga och explosiva varor har av naturliga orsaker och sedan lång tid varit föremål för en omfattande reglering. Enbart på explosivområdet finns idag, utöver lag och förordning, ett tiotal föreskrifter. Även om explosiva varor i allmänhet blivit alltmer tillförlitliga och säkra till sin funktion finns det fortfarande ett behov av att reglera området. Det är trots teknikutveckling och, i allmänhet, stor kompetens hos användarna samma inneboende energier som

medför stora risker och stora, eller enorma, konsekvenser om explosiva varor hanteras på fel sätt.

I lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE) och i förordning (2010:1075) om brandfarliga och explosiva varor (FBE) finns ett antal grundläggande krav som rör hantering av explosiva varor. Begreppet hantering innefattar tillverkning, bearbetning, behandling, förpackning, förvaring, transport, användning, omhändertagande, återvinning, destruktion, saluförande, underhåll, överlåtelse och därmed jämförbara förfaranden och syftar till att reglera den fysiska hanteringen av explosiva varor. LBE är en allmänt hållen ramlag och regelverket får till stora delar sitt konkreta innehåll genom bestämmelser som meddelas i FBE eller myndighetsföreskrifter. Det finns således ett behov av att på föreskriftsnivå komplettera och konkretisera dessa regler.

Idag finns de regler som rör hantering av explosiva varor och som ska komplettera LBE och FBE i flera olika föreskrifter. Många av dem är gamla och meddelade med stöd av förordningen (1949:341) om explosiva varor eller förordningen (1988:1145) om brandfarliga och explosiva varor. Mycket få av dem är meddelade med stöd av FBE och därmed är de inte anpassade till dagens regelverk. Det leder till att föreskrifterna ibland innehåller samma regler som finns i LBE och FBE, men också att de inte stämmer överens med vad som framgår av lag och förordning. I vissa fall ser vi även att föreskrifterna innehåller regler för vilka MSB idag saknar bemyndigande att föreskriva. Det har även uppstått dubbelreglering gentemot Arbetsmiljöverkets föreskrifter samt mot lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO). Det finns också ett behov av att modernisera regelverket och omfatta nya arbetsmetoder och teknik som vuxit fram i branschen.

Berörda myndigheter och tillverkningsindustrin välkomnar färre och mer överskådliga regler.

Mot bakgrund av ovanstående har MSB beslutat att se över samtliga föreskrifter som idag reglerar hantering av explosiva varor och samla dem i nya föreskrifter.

Målet med arbetet är att uppdatera, förtydliga och förenkla hanteringsreglerna för att uppnå lagens syfte - att hindra, förebygga och begränsa olyckor och skador på liv och hälsa som kan uppkomma vid hanteringen samt förebygga obehörigt förfarande med varorna.

2. Sammanfattning av föreskrifternas innehåll

Kapitel 1-5

I kapitel ett regleras tillämpningsområdet. De begrepp som definierats är så långt som möjligt ensade med begrepp och definitioner i övriga föreskrifter som meddelats med stöd av LBE, FBE och andra angränsande regelverk,

exempelvis lagen om transport av farligt gods. Kapitlet innehåller även vissa undantag för när föreskriften eller delar av föreskriften inte ska tillämpas.

I kapitel två finns regler om undantag från den generella tillståndsplikt som gäller för all hantering av explosiva varor enligt 16 § LBE. Det undantag för användning av explosiva varor i mer än en kommun, som nu finns i 3 § MSBFS 2014:7, är överflyttat utan någon ändring¹. Dessutom finns ett antal undantag vad gäller tillståndsplikt för användning, förvaring och överlåtelse av ammunition och krut till skjutvapen. Undantag finns även för tillverkning av ammunition för eget bruk genom handladdning. Vad gäller pyrotekniska artiklar finns undantag som rör bland annat användning, förvaring och överlåtelse. Här har de undantag som idag finns i MSBFS 2015:7 lagts in och några ytterligare produkter som bedömts vara förenade med mindre risker har undantagits.

Kapitel tre innehåller undantag från den generella åldersgränsen på 18 år som är reglerad i 7 § FBE. Här har de undantag som rör pyrotekniska artiklar, som idag finns i MSBFS 2015:7, lagts in och kompletterats med undantag gällande andra explosiva varor. Undantagen tar bl.a. sikte på undervisnings- och nödsituationer.

Fjärde kapitlets enda paragraf förbjuder hantering av explosiva varor i riskgrupp 1.1 och 1.2 i bostad. I gällande föreskrifter är enbart förvaring av sådana varor förbjuden. Förbudet utökas nu till att omfatta all hantering i bostad.

Femte kapitlet behandlar utredning om risker. Föreskrifterna kompletterar lagen genom att ställa krav på att en utredning om risker ska göras tillsammans med berörd personal samt dokumenteras. Det är i allt väsentligt samma krav som nu gällande.

Kapitel 6-8

I kapitel sex har bestämmelserna från SÄIFS 1988:2, om klassning vid hantering av explosiva varor, arbetats in. Reglerna är i huvudsak samma som idag vad gäller skyldigheten att dela in angivna områden i zoner samt att upprätta en klassningsplan. En nyhet är att avsnitt 6 och 7 i standarden SS 421 28 25, om elinstallationer i riskområden med explosivämne, ska tillämpas vid val av elektriska installationer, maskiner och annan utrustning. Föreskrifterna ger möjlighet att välja ett annat förfarande som uppfyller motsvarande säkerhetskrav.

I kapitel sju finns regler om registerhållning av identitetsmärkta varor. Gällande föreskrifter om identitetsmärkning och registrering av explosiva varor

---

¹ Som information kan nämnas att 4 § i MSBFS 2014:7 om överföring kommer att arbetas in i planerade föreskrifter om import, export och överföring av explosiva varor.

för civilt bruk (MSBFS 2012:2) delas upp i två föreskrifter. Reglerna om identitetsmärkning av produkterna kommer införas i nya föreskrifter om produktkrav på explosiva varor för civilt bruk och pastiska sprängämnen medan reglerna om registerhållning kommer att finnas i detta kapitel. I kapitlet regleras bland annat vem som är skyldig att hålla ett register och hur länge, vad registret ska innehålla och hur det ska underhållas. Det finns även undantag från registerskyldigheten för myndigheter och viss privat användning. Reglerna är inte ändrade i sak i förhållande till MSBFS 2012:2. Dock har ett nytt undantag införts som rör vilka uppgifter som ska finnas i det register som ska föras över identitetsmärkta explosiva varor. Om en förpackning innehåller flera explosiva varor och dessa har scannats ut ur registret (och därmed registrerats som förbrukade) behöver de kvarvarande varorna inte återregistreras under förutsättning att de förbrukas inom en arbetsvecka.

Kapitel åtta behandlar kunskapskrav vid användning av vissa pyrotekniska artiklar. Reglerna innebär att bara utbildade personer får använda vissa pyrotekniska artiklar och fastställer även kompetenskrav för utbildningar. Kapitlet innehåller också regler om att bara godkända utbildningsanordnare får hålla sådana utbildningar och en rad detaljkrav på vilka kunskaper och kvalifikationer en sådan utbildningsanordnare ska ha. Dessa regler finns idag i kapitel 3 i MSBFS 2015:7. Nytt i förhållande till dagens regler är att utbildningsanordnaren inte längre behöver underrätta MSB om datum och plats för de enskilda kurserna samt att det inte heller finns något krav på att anordnaren ska föra register över vilka som fullgjort en utbildning och erhållit ett intyg. Godkännandetiden för utbildningsanordnaren har även förlängts från fem till tio år. Några förtydliganden har gjorts avseende vem som ska ha de kunskaper och kvalifikationer som krävs enligt förslagets 5 §. Dessutom har det lagts till ett krav på att utbildningsanordnaren ska informera MSB om man avser att ändra sådana detaljer i utbildningen eller organisationen som varit av betydelse vid godkännandet.

Kapitel 9

I kapitel nio finns de regler om förvaring av explosiva varor som idag finns i MSBFS 2010:5. Bestämmelserna kompletterar 6, 10 och 11 §§ LBE och innehåller regler om aktsamhetskrav, avstånd till skyddsobjekt, tillträdesskydd, förankring, brandskydd, åskskydd, skyltning samt specifika krav för olika former av förvaring. Syftet med bearbetningen av förvaringsreglerna har inte varit att i sak ändra förutsättningarna för förvaring utan ambitionen har i stor utsträckning varit att förenkla och förtydliga reglerna.

Regeln om att truckar och dylikt inte får lämnas utan uppsikt i ett förråd har ersatts med ett förbud mot att använda förråd som uppställningsplats för motordrivna arbetsredskap. Regeln ger möjlighet att vid tillfälliga uppehåll i arbetet lämna sådan utrustning, under förutsättning att huvudströmbrytare är fränslagna.

Reglerna om separering av olika slags explosiva varor vid förvaring har förtydligats genom viss språklig bearbetning. Grundregeln är att spräng- och tändmedel inte får samförvaras, men vissa möjligheter till undantag finns. I bilaga 7 till föreskriften har en tabell tillkommit som syftar till att förenkla tillämpningen.

När det gäller tillgreppsskydd för de mer stöldbegärliga varorna ställer reglerna krav på att tillgreppsskyddet ska motstå tillgreppsförsök i viss tid. Exempelvis ska ett förråd för explosiva varor i begärlighetsklass A i stället för att uppfylla kraven i en angiven standard motstå angrepp med handhållna och elektriska verktyg i minst 80 minuter. Hänvisning till en standard som uppfyller kraven finns istället som ett allmänt råd till aktuell paragraf.

Förutsättningarna för förvaring i flyttbara förråd vid anläggningsarbete har ändrats. Explosiva varor som förvaras i flyttbart förråd ska flyttas till fast plats eller övervakas vid ett uppehåll i verksamhet som vara mer än två dygn. Motsvarande reglering idag anger fem dygn.

Skyddsobjekt delas in i huvudgrupper på samma sätt som tidigare. Liksom tidigare ska det i syfte att skydda liv och förhindra allvarliga byggnadsskador finnas ett visst avstånd mellan explosiva varor och skyddsobjekt. Reglerna ger möjlighet att förvara explosiva varor vid ett försäljningsställe förutsatt att vissa villkor uppfylls. En förändring är att villkoren för förvaring vid och i anslutning till ett försäljningsställe anges i föreskriften i stället för som exempel i de allmänna råden.

Övriga regler om förvaring av explosiva varor motsvarar i sak nu gällande krav.

Kapitel 10

Kapitel tio reglerar tillverkning av explosiva varor. Kapitlet är indelat i fyra olika avsnitt: Allmänna bestämmelser vid tillverkning, tillverkning på fasta platser, mobil tillverkning av explosiva varor och handladdning av ammunition för överlåtelse.

I inledningen till kapitel tio finns två paragrafer med undantag som rör tillverkning i mindre mängder. Det ena är tillämpligt när explosiva varor förekommer som bi- eller mellanprodukt i en process. Ett exempel på detta kan vara vid tillverkning av ammoniumnitratemulsion, ANE. Det andra gäller tillverkning i laboratoriemiljö samt destruktion av pyroteknisk utrustning för fordon, PU. Dessa undantag är nya och innebär vissa lättnader i de krav som gäller vid tillverkning.

Regler om destruktion och sanering är tillämpliga på all tillverkning och finns därför i det inledande avsnittet. Förslaget innebär ingen betydande förändring mot gällande regler.

Reglerna som gäller tillverkning på fasta platser finns i 7-32 §§. Paragraferna innehåller bestämmelser om organisation, avstånd till skyddsobjekt,

evakuering från tillverkningsplats, tillträdesskydd och tillgreppsskydd, skyltning, krav på byggnader, utformning av lokaler, utrustning, underhållsarbete, ordning och transporter. Antalet regler inom området har minskats avsevärt. I sak innebär minskningen inga stora förändringar. En beskrivning av vilka regler som tagits bort och motiven till det finns i nästa avsnitt.

Angående reglerna om avstånd till skyddsobjekt, tillträdes- och tillgreppsskydd, skyltning, krav på byggnader och utrustning eller krav på ordning, har inga betydande förändringar skett förutom språklig bearbetning. En saklig förändring är kraven vid transporter inom ett tillverkningsområde. En paragraf omfattande tre grundläggande krav har ersatt de tidigare kraven på transporter och fordon. Reglerna om att transporter ska planeras och genomföras under ledning av en föreståndare har tagits bort.

Mobil tillverkning regleras i 33-39 §§. Bestämmelserna omfattar krav på avgränsning från annan verksamhet, skydd mot obehörigt förfarande för både tillverkningsutrustning och fordon som är bärare av sådan utrustning samt regler om underhåll av utrustning. Reglerna är delvis nya. Det som tillkommit är krav på underhåll och kontroll av utrustningen samt att tillverkningsutrustningen ska vara försedd med ett system som förhindrar att obehöriga kan starta eller manövrera utrustningen.

Handladdning av ammunition regleras i 40-43 §§. Handladdning av ammunition är tillverkning av explosiv vara, men innebär inte samma risker som annan tillverkning. Detta innebär att handladdning är undantagen ett antal krav i föreskrifterna. Exempelvis gäller inte de krav som finns på byggnader och utformning av lokaler. Tillkommande krav är att dagbok ska föras vid tillverkningen, att byggnaden ska vara utförd i lägst brandteknisk klass EI30 och att brandfarliga varor inte får förvaras i tillverkningslokalen. I övrigt gäller samma regler som annan tillverkning

3. Regler som tagits bort

Det är i huvudsak regler som rör förvaring och tillverkning som tagits bort, och några justeringar i kapitel åtta om kunskapskrav för användning av vissa pyrotekniska artiklar.

Kapitel 8

Som tidigare nämnts har reglerna om att utbildningsanordnaren ska underrätta MSB om datum och plats för de enskilda kurserna samt att anordnaren ska föra register över vilka som fullgjort en utbildning och erhållit ett intyg tagits bort. MSB har inget tillsynsmandat i denna fråga, uppgifter om tid och plats för kurser bedöms inte nödvändiga för MSB att ha kännedom om. Detta är uppgifter som kan inhämtas av MSB, efter en förfrågan till en utbildningsanordnare.

Eftersom MSB kommer att hålla ett register över vilka som erhållit intyg (enligt 7 § 3) bedöms det inte vara nödvändigt att utbildningsanordaren ska hålla ett sådant register. För att minska företagens administrativa börda tas dessa regler bort.

Kapitel 9

I nu gällande föreskrifter finns regeln om att förråd inte får ha fönster. Denna har tagits bort. Reglerna om tillträdesskydd anger ett visst motstånd mot tillgrepp. Reglerna gäller förrådet som helhet vilket innebär att ett vanligt fönster inte kan användas. Det finns emellertid fönster som uppfyller kravet för tillträdesskydd. Då MSB inte kan se någon anledning till att förbjuda användning av sådana fönster tas regeln bort.

Regeln om att förråd ska ha utrustning för brandsläckning är borttagen. LSO ställer krav på att det i skäligen omfattning ska finnas utrustning för släckning av brand varför regeln bedöms vara överflödigt.

Gällande föreskrifter anger att ett förråd i tunnel eller en ort som följer drivningen får innehålla högst 4 000 kg explosiva varor. Det kravet är borttaget eftersom det bör vara en utredning om risker, gjord utifrån lokala förutsättningar och förhållanden, som avgör vilken mängd explosiv vara som kan förvaras.

Kravet på att en utredning om risker ska revideras inför varje väsentlig ändring eller utvidgning av verksamheten är borttagen. 7 § LBE ställer krav på att det ska finnas en tillfredställande utredning om risker. Detta innebär att utredningen måste vara uppdaterad och aktuell. Kravet gäller således inte enbart vid ett tillfälle utan alltid när man utför tillståndspliktig hantering av explosiva varor. Något behov av att uttrycka samma sak i en föreskrift finns inte.

Kapitel 10

Reglerna om hur en tillståndsansökan ska se ut, vad den ska innehålla samt vilka förutsättningar som ska finnas för att tillstånd ska beviljas har tagits bort. 19 § LBE innehåller regler om vad tillståndsmyndigheten ska pröva. MSB har inte bemyndigande att föreskriva om vad en ansökan ska omfatta.

Förordningen om brandfarliga och explosiva varor har ändrats. Kravet på att anläggningar och utrustning ska avsynas finns inte kvar. Regeln om avsyning har därför tagits bort. Även reglerna om utnyttjande av tillstånd har tagits bort MSB har inte bemyndigande att föreskriva om detta.

I nu gällande lag och förordning finns inget generellt förbud mot hetarbeten. Regeln som förbjuder hetarbeten inom ett tillverkningsställe och som anger att tillståndsmyndigheten får medge undantag från denna har därför tagits bort.

Reglerna om försökstillverkning är borttagna. Försökstillverkning omfattas av de generella kraven vid hantering av explosiva varor samt av tillverkningsreglerna. Utredningen om risker ska visa att hanteringen kan ske på ett säkert sätt. För försökstillverkning i mindre skala i laboratoriemiljö föreslås undantag från vissa bestämmelser, vilket bedöms underlätta sådan verksamhet.

Regeln om att försöksvis framställda varor endast får utlämnas för försök utanför tillverkningsstället under föreståndarens tillsyn och ansvar eller under den särskilda kontroll som tillståndsmyndigheten föreskrivit har också tagits bort. Regler om utsläppande på marknaden av explosiva varor finns i andra föreskrifter och följer det system som slagits fast på EU-nivå².

Reglerna om föreståndare är borttagna. Föreståndarkravet finns redan i 9 § LBE, liksom krav på kompetens. Kraven som ställs i SÄIFS 1998:4 är övergripande och handlar bland annat om vilken kompetens som föreståndaren ska ha, de risker som är förknippade med hanteringen, lagstiftning och teknikutveckling. De kraven är generella och ger inte mycket vägledning om vilken kompetens som krävs i det enskilda fallet. Eftersom föreskrifterna träffar alla typer av tillverkning av explosiva varor är det inte möjligt att på föreskriftsnivå ange mer detaljerade kompetenskrav. MSB bedömer därför att det är lämpligare att ge vägledande information om föreståndarens roll än att föreskriva om detta. MSB har inte heller möjlighet att genom föreskrifter styra den kommunala tillståndsprövningen eftersom det inte finns bemyndiganden för det i FBE.

Kravet på att den som deltar i tillverkning av explosiva varor ska ha fyllt 18 år är borttaget från föreskrifterna eftersom kravet finns i 7 § FBE.

Krav på att produkter ska vara kontrollerade och säkra samt att det ska finnas möjlighet att returnera felaktiga varor har tagits bort. Idag finns ett omfattande regelverk som tar sikte på produktkontroll³ varför frågan inte bör regleras i denna föreskrift.

Explosiva varor ska märkas enligt föreskrifterna om tillhandahållande av pyrotekniska artiklar och ammunition (MSBFS 2015:6) respektive föreskrifterna om kontroll och om utsläppande på marknaden av explosiva varor för civilt bruk (SÄIFS 1997:4)⁴ samt EU-förordning nr 1272/2008 om

---

² Idag regleras detta i Sprängämnesinspektionens föreskrifter (1997:4) om kontroll och om utsläppande på marknaden av explosiva varor för civilt bruk. Nya föreskrifter om produktkrav på explosiva varor för civilt bruk och plastiska sprängämnen kommer att beslutas våren 2016.

³ Se fotnot 2.

⁴ Kommer att ersättas av nya föreskrifter under våren 2016.

klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar⁵. Reglerna om märkning är därför borttagna.

Regler om internkontroll har tagits bort. Reglerna tar sikte på hur arbetet ska planeras, ledas och fördelas samt hur detta ska dokumenteras och följas av arbetstagare. Detta tas huvudsakligen om hand av Arbetsmiljöverkets föreskrifter om systematiskt arbetsmiljöarbete (AFS 2001:1) och Arbetsmiljöverkets föreskrifter om organisatorisk och social arbetsmiljö (AFS 2015:4). Även kravet på att dagbok ska föras vid tillverkning har tagits bort eftersom ett system för märkning och spårning av explosiva varor finns⁶ samt för att 11 § FBE ställer krav på att en tillverkare ska kunna redovisa de explosiva varor som hanteras.

4. Beskrivning av alternativa lösningar och effekten av att inte reglera alls

De regleringsalternativ som finns att tillgå är att 1) upphäva föreskrifterna, 2) behålla nuvarande föreskrifter och enbart revidera föreskrifterna i syfte att uppfylla Sveriges förpliktelser i förhållande till EU-rätten och 3) anpassa föreskrifterna till nu gällande regelverk med beaktande av den teknikutveckling som skett och de övriga regler som träffar mottagarna.

Alternativ 1) innebär att det inte skulle finnas några regler på området utöver LBE och FBE. Lagen och förordningen är dock allmänna till sin karaktär och ger ett betydande tolkningsutrymme för tillämparen. Nuvarande föreskrifter innehåller många förtydliganden kring vad det allmänna aktsamhetskravet i 6 § LBE innebär för olika typer av hantering av explosiva varor. Föreskrifterna innehåller flera undantag från när den generella tillståndsplikten och åldersgränsen som gäller all hantering av explosiva varor enligt 16 § LBE och 7 § FBE. Om inga föreskrifter fanns skulle det vara lämnat åt var och en att bedöma hur en säker hantering av explosiva varor, som även skulle förebygga ett obehörigt förfarande med varorna, skulle gå till. Det kan både ge upphov till ojämlika konkurrensförhållanden, då olika företag kan göra olika tolkningar av vad LBE:s regler innebär, och en mindre säker hantering av explosiva varor.

Nu gällande föreskrifter bedöms vara väletablerade hos de som ska tillämpa dem. Att inte utfärda föreskrifterna skulle innebära stora insatser från branschens sida för att uppnå en säker hantering av explosiva varor.

MSB bedömer därför alternativ 1) som orimligt och olämpligt både ur ett säkerhetsmässigt och konkurrensmässigt perspektiv. Risken för obehörigt förfarande med varorna skulle öka och Sverige skulle inte uppfylla de krav vi

---

⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008 av den 16 december 2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar, ändring och upphävande av direktiven 67/548/EEG och 1999/45/EG samt ändring av förordning (EG) nr 1907/2006

⁶ Idag reglerat i MSBFS 2012:2.

har på att implementera delar av direktiv 2014/28/EU⁷, direktiv 2013/29/EU⁸ och kommissionens direktiv 2008/43/EG⁹.

Alternativ 2) skulle innebära att nuvarande föreskriftsmassa i stort lämnas orörd men att den kompletteras med de regler som behövs för ett fullständigt implementerande av direktiv 2014/28/EU. Alternativet bedöms ge föreskrifter som inte harmoniserar med den övergripande lagstiftningen på området och därför innehålla samma eller i vissa fall även motstridande krav mot vad som finns reglerat i LBE och FBE. Det skulle även innebära en fortsatt dubbelreglering i förhållande till LSO och föreskrifter meddelade med stöd av Arbetsmiljölagen och i stort innebära ett regelverk som är uppdelat på många olika föreskrifter. MSB bedömer inte detta alternativ som lämpligt.

MSB bedömer därför att revidering av föreskrifterna i enlighet med alternativ 3) är det alternativ som bidrar till moderniserade, förenklade och ändamålsenliga regler på området.

5. Uppgifter om vilka som berörs av den föreslagna regleringen

Regleringen berör dem som hanterar explosiva varor enligt 5 § LBE. Med hantering avses i detta sammanhang de flesta situationer som innebär en fysisk befattning med varorna. LBE definierar begreppet så som innefattande tillverkning, bearbetning, behandling, förpackning, förvaring, användning, omhändertagande, destruktion, saluförande, underhåll, överlåtelse av explosiva varor samt därmed jämförliga förfaranden.

Huvuddelen av nu aktuella föreskrifter reglerar specifika hanteringssituationer som exempelvis *användning* av vissa pyrotekniska artiklar, *förvaring* av explosiva varor eller *tillverkning* i olika former. Inga regler träffar därför alla som hanterar explosiva varor utan det finns alltid en begränsning i vem som träffas antingen genom att det enbart är tillståndspliktig verksamhet som träffas eller att det endast är utpekade hanteringsformer som regleras.

Nedan finns en sammanställning över vilka som förväntas bli berörda av förslaget till ny reglering. En mer detaljerad presentation av berörda företag finns i avsnitt 11.

---

⁷ Europaparlamentet och rådets direktiv 2014/28/EU av den 26 februari 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden och övervakning av explosiva varor för civilt bruk (omarbetning).

⁸ Europaparlamentet och rådets direktiv 2013/29/EU av den 12 juni 2013 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av pyrotekniska artiklar (omarbetning).

⁹ Kommissionens direktiv 2008/43/EG av den 4 april 2008 om inrättande av ett system för identifiering och spårning av explosiva varor för civilt bruk i enlighet med rådets direktiv 93/15/EEG.

Tillverkare

Alla som tillverkar explosiva varor berörs av föreskrifterna. Med tillverkning avses, utöver industriell tillverkning, även tillverkning med mobila enheter, handladdning av ammunition samt omhändertagande och destruktion av explosiva varor. Omhändertagande och destruktion innebär risker jämförbara med risker vid tillverkning och omfattas därför av motsvarande krav.

Totalt rör det sig om ca 75 företag som utför olika typer av tillverkning. Företagens storlek bedöms vara mellan 10 och 500 anställda.

Den som förvarar

Alla som förvarar explosiva varor berörs av föreskrifterna. Förvaring sker ofta i anslutning till försäljning, tillverkning eller användning av explosiva varor. Förvaring av stora mängder explosiv vara förekommer ofta i yrkesmässig verksamhet, men kan även ske i små mängder av en privatperson i hemmet. Eftersom föreskrifterna innehåller regler om typ och mängd explosiva varor som får förvaras i en bostad berörs även privatpersoner av reglerna.

Det totala antal företag som förväntas utföra någon form av förvaring är cirka 5 000.

Den som använder explosiv vara

I förslaget finns regler som träffar användare av explosiva varor. Bland användarna finns ca 120 entreprenörer i bergsprängarbranschen samt uppskattningsvis 250 företag som använder pyrotekniska produkter professionellt vid olika evenemang. De undantag från tillståndsplikt som rör användning berör dock även privatpersoner som vill använda fyrverkerier, viss ammunition eller krut samt företag som använder de undantagna pyrotekniska artiklarna i sin verksamhet.

Försvarsmakten m.fl.

Försvarsmakten, Försvarets materielverk (FMV), Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) och Fortifikationsverket (FORTV) berörs i viss omfattning. Försvarsmakten får, efter samråd med MSB, meddela egna föreskrifter som även omfattar FMV, FOI och FORTV. I de fall så har gjorts är de enligt 1 kap. 2 § i föreskriftsförslaget undantagna från föreskrifterna. Försvarsmaktens hanteringsregler beskrivs i IFTEX, Försvarsmaktens regler för förvaring och transport av ammunition och övrig explosiv vara. Försvarsmakten har en uttalad strävan att så långt som möjligt följa de civila hanteringsreglerna och kan därför beröras i sitt arbete med att utveckla och anpassa interna föreskrifter. Detta förslag till reglering innehåller i sak inga nya krav eller regler för Försvarsmakten att implementera.

Kommunerna

Landets kommuner berörs eftersom tillståndsprövningen i huvudsak sker hos den kommun där hanteringen bedrivs. Kommunen är även utpekad tillsynsmyndighet.

MSB

MSB prövar tillstånd för tillverkning och destruktion av explosiva varor inklusive den hantering som sker i anslutning till sådan verksamhet samt hantering som Försvarsmakten, FMV och FOI bedriver. MSB är även ansvarig tillsynsmyndighet i de fall myndigheten meddelat tillstånd.

6. Uppgifter om bemyndiganden

MSB bemyndiganden att föreskriva om hantering av explosiva varor finns i 25 § FBE.

Enligt 25 §, FBE, får MSB bl.a. meddela föreskrifter om;

- undantag från tillståndskravet i 16 § lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor,
- undantag från tillämpningen av lagen om brandfarliga och explosiva varor och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen i fråga om viss vara eller viss hantering, överföring eller import,
- de frågor som avses i 36 § 5–10 lagen om brandfarliga och explosiva varor,
  5. åtgärder och försiktighetsmått som anges i 6 §,
  6. utredning som anges i 7 §,
  7. kompetens som anges i 8 §,
  8. föreståndare som anges i 9 §,
  9. byggnad, annan anläggning och anordning som anges i 10 § samt att sådan byggnad, anläggning och anordning inte får användas, saluhållas eller säljas om den inte efter kontroll genom teknisk provning, besiktning eller annan undersökning har befunnits vara betryggande från skyddssynpunkt,
  10. förvaring och förpackning som anges i 11 §,
- att hantering, överföring eller import av en brandfarlig eller explosiv vara ska vara förbjuden, om det är av särskild betydelse med hänsyn till brand- eller explosionsrisken samt konsekvenserna av en brand eller en explosion och
- undantag från åldergränsen i 7 §, i den utsträckning det är möjligt med hänsyn till regler som gäller inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES).

7. Uppgifter om kostnader och andra konsekvenser regleringen medför jämfört med andra övervägda alternativ

Konsekvenser av att föreskrifterna upphävs

Som beskrivits tidigare bedömer MSB att ett totalt upphävande av föreskrifterna skulle leda till en mindre säker hantering av explosiva varor, både vad gäller en ökad risk för olyckor och skador och för obehörigt förfarande med varorna. MSB bedömer att en avreglering även skulle leda till en osäkerhet hos företagen om vilken utrustning och vilka försiktighetsmått som krävs för att uppfylla LBE:s krav på aktsamhet, utformning och placering av byggnader, anläggningar och anordningar samt förvaring. Dessutom skulle all hantering av explosiva varor bli tillståndspliktig och vara förenad med en åldersgräns på 18 år trots att viss hantering erfarenhetsmässigt visat sig vara förenad med mindre risker och därför bedöms möjlig att tillståndsbefria eller förses med en lägre åldersgräns. Om reglerna upphävs skulle Sverige inte heller uppfylla de krav vi har på att implementera delar av direktiv 2014/28/EU och direktiv 2013/29/EU.

MSB bedömer att reglerna inte kan ersättas med information eller överenskommelser mellan företag då det finns en risk att väsentligt olika lösningar skulle väljas, vilket även skulle påverka konkurrensförutsättningarna.

Konsekvenser av att behålla nuvarande föreskrifter och revidera i syfte att uppfylla EU-rätten

En sådan lösning innebär att nuvarande föreskriftsmassa lämnas orörd med den ändringen att artikel 10 i direktiv 2014/28/EU skulle behöva implementeras i det svenska regelverket. Konsekvensen av ett sådant förfarande bedöms vara att föreskrifterna inte harmoniserar med den övergripande nationella lagstiftningen på området. Reglerna skulle även fortsättningsvis vara överlappande gentemot både LBE, FBE, LSO och regler meddelade med stöd av arbetsmiljölagen samt inte vara anpassade till den teknikutveckling som skett inom området. MSB bedömer att det alternativet leder till otydligare och mindre ändamålsenliga regler som även innehåller felaktigheter.

Konsekvenser av att föreskrifterna utfärdas

I nedanstående avsnitt tillämpas en timkostnad på 323 kr. Den baseras på den genomsnittliga månadslönen för tjänstemän inom privat sektor som i juni 2015 uppgick till 37 740 kr enligt Statistiska centralbyrån. Med sociala avgifter etcetera på 50 % och en genomsnittlig arbetstid på 175 timmar per månad (enligt uppgift från Tillväxtverket) ger det en uppskattad genomsnittlig timkostnad på 323 kr.

Övergripande

Som tidigare nämnts är de föreslagna föreskrifterna en bearbetning av flera gällande föreskrifter. Ambitionen i förslaget har varit att så långt möjligt undvika vad som kan uppfattas som dubbelregleringar. I nu gällande föreskrifter finns regler som dubblar mot Arbetsmiljöverkets föreskrifter. I tillverkningsföreskrifterna finns till exempel regler om organisation fördelning av arbetsuppgifter och befogenheter samt regler om internkontroll som rensats bort i förslaget.

På motsvarande sätt finns dubbelregleringar mot LSO. Här handlar det främst om att förvarings- och hanteringsföreskrifterna har regler om släckutrustning. Enligt LSO ska ägare eller nyttjanderättshavare till byggnader eller andra anläggningar i skälig omfattning hålla utrustning för släckning av brand och vidta de åtgärder som behövs för att förebygga brand och för att hindra eller begränsa skador till följd av brand.

Att de regler som dubblar mot AV:s föreskrifter och mot LSO tas bort bedöms innebära en större tydlighet för de som ska tillämpa reglerna och en minskad administrativ börda då man enbart behöver förhålla sig till ett regelverk.

Kapitel 1

Undantag från tillämpningsområdet 2-3 §§

Bestämmelserna syftar till att undanta sådan hantering som är reglerad i annan ordning och innebär ingen ändring i förhållande till de regler som gäller idag. Regleringen förväntas därför inte få någon effekt på den som redan idag förvarar ammunition.

I de fall någon vill börja förvara i enlighet med 1 kap. 3 § räcker det med att vapenlagens regler följs, vilket innebär en väsentlig lättnad i antal regler som ska efterlevas då alla detaljregler om förvaring som finns i förslagets 9 kapitel inte behöver tillämpas.

Undantag från tillämpningsområdet 4 §

Undantaget från bestämmelserna om tillverkning i 10 kapitlet gäller redan idag för handladdning av ammunition för eget bruk och innebär således ingen besparing för de som redan utnyttjar det. Regeln om undantag från bestämmelserna för tillverkning av tomtebloss i undervisningssyfte har tillkommit för att denna typ av tillverkning har undantagits från tillståndsplikt i 2 kap. 8 §. I praktiken är det dessa undantag som möjliggör att någon genom handladdning kan tillverka ammunition, alternativt tillverka tomtebloss, i undervisningssyfte. Det inte är rimligt att behöva uppfylla alla krav som ställs vid tillverkning av explosiva varor.

Kapitel 2

2 § Undantag från tillståndsplikt för användning

Undantagsreglerna om användning i MSBFS 2014:7 är överförda till föreskriftsförslaget utan ändring. Undantaget bedömdes i den konsekvensutredning som gjordes inför antagandet av MSBFS 2014:7 innebära en avsevärd minskning av de administrativa kostnaderna för företagen. I den utredningen framkom att för ett företag som är verksamt i 290 kommuner skulle de administrativa kostnaderna för att ansöka om tillstånd enligt de föreslagna föreskrifterna i snitt bli ca 2 000-3 000 kr istället för ca 580 000-870 000 kr. MSB har inte mottagit några signaler på att denna bedömning inte skulle vara korrekt och förutsätter därför att denna kostnadssänkning kommer att vara bestående för de företag som träffas av undantaget. Eftersom den nämnda konsekvensutredningen bedöms vara fortsatt relevant bifogas utredningen, se bilaga 1.

3-9 §§ Undantag från tillståndsplikt för olika typer av hantering

Reglerna undantar olika typer av hantering från tillståndsplikt. Huvuddelen av undantagen är redan gällande idag enligt MSBFS 2015:7. Ett fåtal produkter har lagts till i listorna. Dessa produkter bedöms vara förenade med låga risker och de är inte heller föremål för tillståndsprövning idag, trots att så krävs enligt dagens regler.

Ingen som idag hanterar sådana varor, i den omfattning som reglerna undantar, bedöms få ytterligare besparingar. För den som vill börja hantera explosiva varor i enlighet med undantagen krävs även fortsättningsvis inget tillstånd. En ansökan bedöms ta fyra timmar att färdigställa, vilket motsvarar en kostnad av 1 292 kr. Kommunen tar ut avgifter för sin prövning, vilka varierar uppskattningsvis mellan 1 000 kr och 6 500 kr, beroende på i vilken kommun tillståndet söks. Undantagen bedöms därför ge motsvarande besparingar.

8 § möjliggör att skolor kan tillverka tomtebloss i begränsad mängd i samband med undervisning utan att tillstånd krävs. Detta är en ny bestämmelse och förväntas minska den administrativa bördan för kommunala skolor och för friskoleföretag, eftersom de inte längre behöver söka tillstånd för den verksamheten. I dagsläget finns 17 kommunala skolor och 15 friskoleföretag som tillverkar tomtebloss i undervisningen med tillstånd från MSB. En ansökan bedöms ta fyra timmar att färdigställa, vilket motsvarar en kostnad av 1 292 kr. MSB tar inte ut några avgifter för tillståndsprövningen så den totala besparingen består av den tid som inte behöver läggas på att göra en ansökan.

Kapitel 3

Hela kapitlet innehåller undantag från den absoluta åldersgräns på 18 år som fastställs i 7 § FBE. MSB har svårt att se att dessa undantag innebär några ekonomiska-, sociala- eller miljömässiga konsekvenser. Möjligen kan ungdomar, som en följd av undantaget i 3 kap. 2 §, få en ökad tillgång till

arbetsmarknaden då deras ålder inte längre blir helt avgörande för om de kan få hantera explosiva varor eller inte.

Kapitel 4

Bestämmelsen utökar förbudet mot hantering av explosiva varor i riskgrupp 1.1 och 1.2 i bostad från enbart förvaring till samtliga former av hantering. Förvaring är den minst riskfyllda formen av hantering. Övrig hantering innebär alltid större risker och därför utökas förbudet.

Förslaget förväntas inte få några konsekvenser för företag eftersom företag som hanterar explosiva varor normalt inte har sin verksamhet i bostäder. Privat hantering av sådana explosiva varor i hemmet bedöms vara sällan förekommande. Den som använder svartkrut i riskgrupp 1.1 till handladdning av ammunition utför dock detta i hemmet och kan behöva inreda ett utrymme avskilt från bostaden för detta ändamål. Det redan gällande förbudet mot förvaring i bostad innebär att det måste finnas ett avskilt utrymme för förvaring. I många fall bör sådana utrymmen med små medel kunna anpassas för övrig hantering av svartkrutet. Det är emellertid svårt att säga något om kostnaderna för en sådan anpassning då det är beroende av hur utrymmet ser ut.

Kapitel 5

2 § Dokumentation av utredning om risker

Grundkravet på att upprätta en utredning om risker finns i 7 § LBE och kompletteras på föreskriftsnivå med ett krav på dokumentation. Kravet finns redan idag i 7 kap. 2 § MSBFS 2010:5. Befintliga verksamheter bedöms därför inte få några ökade kostnader i förhållande till vad som redan gäller.

För nya verksamheter medför regeln en kostnad för att initialt dokumentera utredningen om risker och därefter löpande hålla den uppdaterat i enlighet med vad som krävs i 7 § LBE.

Hur stor denna kostnad är beror naturligtvis på verksamhetens omfattning och komplexitet. För en liten verksamhet kan det räcka med ett par timmars arbete medan för en stor verksamhet kan det röra sig om en arbetsvecka. Engångskostnaden för att upprätta dokumentationen uppskattas till mellan 1 000-13 000 kr.

3 § Samverkan med personal vid utredning om risker

Kravet på samverkan finns redan enligt nu gällande föreskrifter för förvaring, 7 kap. 3 § MSBFS 2010:5. Bestämmelsen har skrivits om något men syftar inte till någon förändring i sak. För befintliga verksamheter bedöms regeln inte innebära några nya kostnader. För alla tillståndspliktiga verksamheter medför regeln en kostnad för att samverka med berörd personal vid framtagande och löpande revideringar av utredningen. Kostnaden för detta är helt beroende av verksamhetens omfattning och vald metod för samverkan. Eftersom kravet

omfattar alla tillståndspliktiga verksamheter är det mycket svårt att uppskatta någon närmare kostnad för detta.

Kapitel 6

1-3 §§ Zonindelning och klassningsplan

Reglerna är oförändrade i förhållande till dagens regler i SÄIFS 1988:2 och ställer krav på zonindelning och dokumentation av zoner i en klassningsplan samt att klassningsplanen ska revideras vid förändringar i verksamheten. Kraven innebär administrativa kostnader. Dessa redovisas närmare i kapitel 11.

4 § Elektriska installationer m.m. inom klassat område

Bestämmelsen är ny och träffar därför både befintliga och nya verksamheter. Att enbart använda sig av elektriska installationer, maskiner och annan utrustning som är godkänd i respektive zon har setts som en naturlig följd av att verksamheten delats in i olika zoner, eftersom annan installation och utrustning riskerar att leda till en antändning av explosiv vara. Bedömningen är att få eller inga befintliga verksamheter drabbas av kostnader för inköp av sådan installation eller utrustning. Vid en nyetablering innebär kravet att företaget måste köpa in och installera utrustning vilket är förenat med extra kostnader. Kostnader för att anskaffa utrustning som är anpassad för att uppfylla kraven kan naturligtvis bli mycket varierande beroende på typ av verksamhet. Det är rimligt att anta att kraven innebär en fördubbling av kostnader för materiel och en något högre kostnad för installationsarbetet.

Kapitel 7

Övergripande

Bestämmelserna motsvarar nuvarande reglering som rör registerhållning i MSBFS 2012:2 och är direktivsstyrda. Reglerna om registerhållning innebär att alla som hanterar explosiva varor för civilt bruk, i varje led, måste ha ett system för att registrera de uppgifter som krävs, till exempel en streckkodsläsare. För den tillverkande industrin krävs tekniska lösningar för att kunna hantera all information. Att bygga upp ett fungerande IT-system, eller köpa tjänsten av någon annan innebär kostnader. Alla som idag hanterar de aktuella explosiva varorna har redan vidtagit dessa åtgärder. I den konsekvensutredning som togs fram vid antagandet av MSBFS 2012:2 finns närmare utredning av vilka kostnader som reglering medför, både i form av inköp av materiel och administrativa kostnader. De slutsatser som drogs i den utredningen bedöms vara applicerbara för nya verksamheter och bifogas därför denna utredning, se bilaga 2.

5 § Undantag från krav på registerhållning

En nyhet i förhållande till nuvarande regler är den möjlighet till undantag från registerhållning som finns i 7 kap. 5 §. Undantaget har tillkommit för att underlätta företagets arbete och undvika en hantering av explosiva varor som inte bedöms vara lämplig ur ett säkerhetsperspektiv. Undantaget innebär att företagen inte längre måste återregistrera de varor som inte förbrukats under

arbetsdagen, något som i vissa fall har varit tidsödande då man tvingats registrera varje vara separat när förpackningen har öppnats och inte längre innehåller alla de varor som omfattas av förpackningens ID-nummer. Undantaget ger företagen en möjlighet att inom en arbetsvecka förbruka dessa varor, först därefter måste varorna återregistreras igen. Lättnaden bedöms innebära förenklade administrativa rutiner för företagen, då det är mycket vanligt att samtliga varor i en transportförpackning inte kan förbrukas under en arbetsdag. Den ekonomiska lättnaden är beroende av omsättningen på explosiva varor och bedöms uppgå till ca 2 timmar per vecka för fåmansföretag och ca 6 timmar per vecka för stora företag.

11 § Utlämnande av viss information och arkiveringsskyldighet

Bestämmelsen i 11 § är också ny och är ett införlivande av det krav som finns i artikel 10 i direktiv 2014/28/EU. Bestämmelsen medför en skyldighet för den som hanterar sådana explosiva varor som är undantagna kravet på identitetsmärkning, att förse MSB med information om vem som har levererat en explosiv vara till dem och vem företaget i sin tur har levererat varan till. Bestämmelsen innehåller även en arkiveringsskyldighet på 10 år efter att leveransen skett.

Bestämmelsen träffar företag som hanterar följande explosiva varor:

- explosiv vara som transporteras och levereras oförpackad eller i tankfordon för att direkt lastas av i språnghål,
- explosiv vara som tillverkas på sprängplatsen och som laddas omedelbart i språnghål efter det att den har tillverkats,
- stubiner som är trädlika icke-detonerande antändningsanordningar, svartkrutstubin, och
- tändhattar.

Bestämmelsen träffar cirka 15 tillverkare av pumpbara emulsionssprängämnen, ungefär 250 företag som genomför evenemangsfyrverkerier, cirka 30 tillverkare av ammunition och cirka 300 återförsäljare av ammunition. Uppgifterna kan samlas och lagras manuellt eller digitalt. Kostnader för företagen bedöms i huvudsak genereras av den tid som åtgår för att upprätta och underhålla ett register.

Kapitel 8

Bestämmelserna motsvarar i huvudsak de regler som idag finns i 3 kapitlet MSBFS 2015:7. Av den konsekvensutredning som togs fram inför antagandet av dessa regler framgår att de personer som går utbildning kommer att behöva avsätta mellan tre till elva arbetsdagar beroende på vald utbildning. Förslaget till reglering innehåller fyra olika kurser och en person kan välja att gå en eller flera av dem. De som genomgår en utbildning får en kostnad på ca 2 500-3 000 kr per person och kursdag. Kostnaden för att gå en utbildning blir då minst ca 7 500 kr. Uppskattningen bygger på de motsvarande kurser som finns att tillgå

på marknaden idag. Den konsekvensutredning som gjordes inför antagandet av MSBFS 2015:7 bedöms alltjämt vara gällande och bifogas därför för närmare analys av reglernas konsekvenser, se bilaga 3.

MSB har identifierat ett antal regler i nuvarande regelverk som bör upphävas. Reglerna om att utbildningsanordnaren ska informera MSB om datum och plats för de enskilda kurserna har tagits bort. Samma sak gäller den skyldighet som nu finns för utbildningsanordnare att föra register över de personer som fullgjort en utbildning och erhållit intyg samt spara detta register i 10 år. Då MSB inte har något tillsynsmandat för denna verksamhet och reglerna främst var motiverade utifrån möjligheten att bedriva tillsyn, bedöms kraven vara både onödiga och orimliga i förhållande till den administration som krävs av företagen. Upphävandet av dessa regler bör medföra sänkta administrativa kostnader, se bilaga 3 för en närmare beskrivning av dessa kostnader.

Ytterligare en förändring är att godkännandet för utbildningsanordnaren nu föreslås gälla 10 år istället för 5 år. Detta innebär att företagen inte behöver ansöka om förnyat godkännande hos MSB med ett lika tätt intervall, vilket bör medföra lägre kostnader för utbildningsanordnarna. Ett nytt krav är dock att utbildningsanordnaren ska informera MSB om man avser att ändra sådana detaljer i utbildningen eller organisationen som var av betydelse för godkännandet. Detta för att MSB ska ha en möjlighet att reagera på sådana förändringar som kan leda till behov av nytt godkännande. En sådan informationsplikt bedöms ta högst 1 timme i anspråk för utbildningsanordnaren i det fall en sådan förändring ska göras och därför vara förenat med en försumbar kostnad för företagen.

Kapitel 9

Som framgår av tidigare avsnitt har syftet med bearbetningen av förvaringsreglerna inte varit att i sak ändra förutsättningarna för förvaring. Detta innebär att befintliga verksamheter inte kommer att få ändrade arbetsförutsättningar, nya administrativa bördor eller träffas av några nya krav på utrustning, dock med undantag för de företag som använder sig av flyttbara förråd (se 36-38 §§ nedan).

Reglerna innebär att explosiva varor måste förvaras i förråd som, beroende på den explosiva varans begärlighetsgrad, ska vara utformat på ett visst sätt. MSB har identifierat följande konsekvenser av reglerna.

13 § Hållande av dagbok

Det finns ett krav i 11 § FBE på att all tillståndspliktig verksamhet ska kunna redovisa vilka explosiva varor som hanteras. Här har detta krav konkretiserats vid förvaring. MSB uppskattar schablonmässigt att den verksamhet som har daglig verksamhet i förråd behöver avsätta ca 1 timme per vecka för att föra dagbok. Det är dock få verksamheter som har daglig verksamhet i förråden, varför den uppskattade kostnaden bör vara i överkant. Kravet innehåller ingen detaljreglering om hur dagboken ska föras, det kan således ske digitalt eller för hand. Den enklaste formen av dagbok förs i en liggare av papper. Det är också

den teknik som är vanligast bland företagen idag. Anskaffningskostnaden för en sådan liggare bedöms vara 200 kr.

16 § Avstånd till skyddsobjekt

För den som vill börja förvara explosiva varor ställer 7 § LBE krav på en utredning om risker för olyckor och konsekvenserna av händelser med explosiva varor. 10 § LBE ställer bland annat krav på hur byggnader ska placeras i förhållande till omgivningen. I nu aktuell paragraf finns ett krav på att det ska finnas ett visst avstånd mellan ett förråd och ett skyddsobjekt. Det allmänna rådet ger vägledning om hur detta avstånd bör beräknas.

Den föreslagna regleringen ska ge ett stöd för att fastställa ett avstånd mot omgivande skyddsobjekt och bör förenkla den utredning om placering som lagen kräver. Hur lång tid det tar att räkna fram och fastställa ett lämpligt avstånd är naturligtvis beroende av vilka förkunskaper man har. För en person som saknar erfarenhet av att göra avståndsberäkningar bedöms arbetet ta ca 8 timmar, med hjälp av det stöd för beräkning som finns i det allmänna rådet och därtill hörande bilaga.

17-19 §§ Tillträdesskydd vid förvaring av explosiva varor med begärlighetsgrad A och B

Verksamheter som står inför en nyetablering med förvaring av explosiva varor med begärlighetsgrad A kan använda ett förråd som klarar kraven i det föreslagna allmänna rådets exempel med europastandard EN-1143-1, utgåva 2, med lägst grade III. En stor del av kostnaden är dörrarna till förrådet. En enkeldörr, med karmmått 1 meter gånger 2 meter, kostar ungefär 40 000 kr.

Verksamheter som står inför en nyetablering med förvaring av explosiva varor med begärlighetsgrad B kan använda ett förråd som klarar kraven i det föreslagna allmänna rådets exempel med Svenska Stöldskyddsföreningens Norm SSF 3492, utgåva 1. En stor del av kostnaden är dörrarna till förrådet. En enkeldörr, med karmmått 1 meter gånger 2 meter, kostar ungefär 23 000 kr.

20-21 §§ Tillträdesskydd vid förvaring av explosiva varor med begärlighetsgrad C

Den som vill börja förvara explosiva varor med begärlighetsgrad C behöver tillgång till ett förråd med tillträdesskydd enligt förslaget. Ett lås med hänglåsklass 2 med tillhörande beslag kostar ungefär 800 kr exklusive moms. Ett plåtskåp med trepunktslås ungefär 5 000 kr.

MSB bedömer att den förenklade förvaringsmöjligheten för förvaring av PU bör medföra besparingar. Den möjligheten finns även i nuvarande regelverk och tillämpas i dagsläget.

23 § Förråd inom inhägnat område i anslutning till varaktig tillverkning

Förslaget innebär att det under vissa förutsättningar finns möjlighet till lättnader i kravet på tillträdesskydd. Lättnaden finns i nuvarande regelverk och tillämpas i dagsläget. I förslaget har det tydliggjorts att förvaringen behöver ske

i anslutning till tillverkningen för att undantaget ska kunna tillämpas. Vad MSB känner till påverkas inga befintliga verksamheter av det tillägget.

Den som vill börja förvara explosiva varor i samband med tillverkning kan välja att placera förvaringen i anslutning till tillverkningen och på så sätt använda möjligheten till ett enklare tillgreppsskydd för förvaring av explosiva varor. Förslaget till ny reglering bedöms därför heller inte medföra ökade kostnader vid nyetablering.

24-30 §§ Förankring, brand- och åskskydd samt skyltning

Den som vill börja förvara explosiva varor behöver ha ett förråd som är fast förankrat om inte verksamheten kräver flyttbarhet. Ett platsbyggt förråd är normalt fast förankrat i sin grundkonstruktion. Flyttbara förråd finns tillgängliga på marknaden. Ett flyttbart dynamitskåp som väger över 500 kg och fyller krav för EN 1143-1 grade III för 60 kilo explosiva varor kostar ungefär 30 000 kr.

Den som vill börja förvara explosiva varor behöver ett förråd med ett brandskydd motsvarande lägst brandteknisk klass EI30. Kostnaden för att förse ett 12 m² utrymme med gipsväggar på regler mot en befintlig vägg på betonggolv uppskattas till 16 000 kr inklusive en EI 30-klassad dörr.

Kostnaden för att förse samma byggnad med åskskydd bedöms vara 20 000 kr. Kostnaden för åskskydd kan variera mycket beroende på byggnadens storlek och utförande, samt markens beskaffenhet intill byggnaden.

Kostnaden för erforderliga skyltar bedöms vara 2 000 kr.

34-35 §§ Förvaring vid och i anslutning till försäljningsställe

De undantag från krav på förvaring samt avstånd till skyddsobjekt som finns i bestämmelserna möjliggör att förvaring kan ske i anslutning till försäljning. Om undantagen inte finns kan förvaring sällan ske i anslutning till försäljning eftersom försäljningsplatserna ofta är placerade nära skyddsobjekt. Då undantagen är förenade med begränsningar i mängd och sort explosiv vara bedöms förvaringen möjlig ur ett säkerhetsperspektiv.

36-38 §§ Tillfällig förvaring

Förslaget ställer ett hårdare krav än nu gällande regler när det gäller att återföra explosiva varor från flyttbara förråd till fasta förråd vid uppehåll i verksamheten. Idag kan varorna lämnas i flyttbara förråd upp till fem dygn vid uppehåll i verksamheten, nu föreslås detta minskas till två dygn.

Det hårdare kravet är ett led i ambitionen att förslaget till ny reglering ska spegla syftet med LBE, att förebygga obehörigt förfarande med explosiva varor. Detta har blivit en allt mer angelägen fråga i vårt samhälle.

MSB:s bedömning är att förslaget till ny reglering behöver tillämpas 4-5 gånger per år i samband med längre helger och semestrar. De verksamheter som berörs är de 120 företag som utför sprängarbete.

Till stor del bör planering av den mängd explosiv vara som behöver användas fram till ett uppehåll kunna begränsa den mängd som behöver återföras till ett fast förråd eller övervakas. I anslutning till längre helger görs naturligt transporter till och från en arbetsplats och företagen som utför sprängarbeten förutsätts i stor grad ha egna fordon som kan transportera de explosiva varor som används. Det är heller inte alla företag som har förvaring av explosiva varor i anslutning till sprängplatsen, ibland levereras de explosiva varorna direkt till platsen inför användningen. Ett alternativ till förflyttning är naturligtvis att de explosiva varorna övervakas.

För att kunna göra en uppskattning om vilka kostnader detta krav för med sig för företagen har MSB utgått från följande:

Cirka 25 procent av de företag som utför sprängarbeten bedöms behöva återföra explosiva varor i samband med längre uppehåll. I de fall en sådan transport blir nödvändig uppskattas en genomsnittlig transportsträcka om 40 mil enkel väg. Personalen som genomför förflyttningen förutsätts lämna arbetsplatsen vid uppehållet och därför räknas inte personalkostnaden in i transporten. När 30 företag transporterar explosiva varor 80 mil 5 gånger per år uppskattas den totala kostnaden till 360 000 kr.

Kapitel 10

Precis som när det gäller förvaring har syftet med revideringen av de regler som träffar fasta tillverkningsplatser inte varit att förändra förutsättningarna för tillverkning. De verksamheter som idag tillverkar explosiva varor på fasta platser kommer därför inte att träffas av några nya krav på utrustning, organisation eller kompetens. De verksamheter som bedriver mobil tillverkning kommer dock att träffas av nya regler. Samma sak gäller de som genom handladdning tillverkar ammunition för överlåtelse.

MSB har identifierat följande konsekvenser av reglerna.

1 § Bi- och mellanprodukter

Ibland kan det i en tillverkningsprocess uppstå bi- eller mellanprodukter som har explosiva egenskaper. När så sker betraktas detta som tillverkning av explosiv vara, även om ingångsämnena och slutprodukter inte är explosiva. Ett vanligt förekommande exempel på en sådan process är tillverkning av ammoniumnitratemulsion, ANE. ANE är i sig inte en explosiv vara förrän den känsliggjorts med mikrosfärer eller genom kemisk gasning för användning som sprängämne.

I nu gällande föreskrifter undantas inte denna speciella typ av tillverkning. Det innebär att samtliga regler för tillverkning av explosiva varor ska tillämpas fullt ut, vilket kan vara svårt i praktiken. Bestämmelserna i förslaget undantar kravet på tillgänglig arbetsledare och alla särskilda krav på byggnader för tillverkning av explosiv vara. Effekten av regeln är att kostsamma krav på byggnader inte behöver efterlevas. Regeln medför i praktiken inga förändringar för befintliga verksamheter.

2 § Tillverkning i laboratoriemiljö

Nu gällande föreskrifter saknar bestämmelser för tillverkning av explosiva varor i små mängder i laboratoriemiljö vid forsknings- och utvecklingsarbete samt i undervisning. I praktiken har det varken varit möjligt eller motiverat att uppfylla kraven på byggnader vid laboratorieförsök i samband med undervisning. Regeln bedöms underlätta förekomsten av forskning och innovation på området och ge denna typ av verksamhet mer anpassade villkor.

3 § Avstånd till skyddsobjekt

Precis som vid förvaring finns ett krav på att avstånd ska finnas mellan tillverkningsplatsen och ett skyddsobjekt. I praktiken är det oftast skyddsavstånden från förvaringen i anslutning till en fast tillverkningsplats som är dimensionerande för skyddsavstånden gentemot utomstående. Det är mycket få verksamheter som har en tillverkning som kräver större avstånd till skyddsobjekt än vad verksamhetens förvaring av explosiva varor gör. Det innebär att denna bestämmelse sällan medför några ytterligare kostnader för företagen.

4-6 §§ Destruktion och sanering

Kostnaden för att destruera explosiva varor från den egna hanteringen bedöms variera mycket beroende på vilken typ av explosiv vara som tillverkas. För mindre pyrotekniska satsar eller liknande kan det räcka med en enkel brännplats och för mer avancerade produkter kan det behövas avancerad teknik för att demontera och för att destruera den explosiva varan.

Att anordna en enkel brännplats inom det egna området bedöms kosta cirka 10 000 kr. Kostnaden för ett system för att destruera mer avancerade explosiva varor kan vara betydligt högre och måste beräknas från fall till fall. Då metod och teknik för destruktion av explosiva varor skiljer sig i stor utsträckning, är det svårt att ge ett exempel på kostnaden för destruktion. Ett alternativ till destruktion i egen regi är att frakta bort de explosiva varorna för destruktion vid en annan anläggning.

Förslaget om dokumentation av saneringen är nytt och de företag som tillverkar explosiva varor och sanerar tillverkningsanläggningen, hela eller i delar, eller utrustning för tillverkning bedöms få ett visst administrativt arbete i samband med detta. Kostnader för dokumentation av sanering behandlas i kapitel 11.

8 § Närvaro av person med arbetsledande funktion

I nu gällande föreskrifter finns ett krav på att föreståndaren ska vara tillgänglig och att person med ledningsansvar ska närvara när tillverkning pågår. Detta är nu borttaget och istället krävs att en person med arbetsledande funktion ska vara tillgänglig när tillverkning pågår. Förslaget bedöms medföra sänkta kostnader för företagen då en föreståndare inte längre måste finnas tillgänglig. Att en person med arbetsledande funktion ska finnas tillgänglig när tillverkning

pågår bedöms inte innebära några kostnader för företagen då detta rimligtvis alltid är fallet när produktionen är pågående.

10 § Evakuering från tillverkningsplats

En verksamhet som ska nyetableras behöver utreda behovet av placering och antal vägar ut från området. Utredningen bör ingå i den utredning av risker som krävs enligt 7 § LBE. Beroende på utfallet av utredningen, och naturligtvis tillverkningsplatsens placering, kan kravet medföra kostnader för att ordna med extra vägar ut från området. Det är dock omöjligt att uppskatta kostnaderna för detta då det är helt beroende av de lokala förhållanden som råder på platsen.

11 § Tillträdesskydd och tillgreppsskydd

En verksamhet som etableras måste åtminstone hägna in tillverkningsplatsen eller byggnaden där tillverkningen sker. Kostnaden för att hägna in en byggnad med tillverkning för explosiv vara bedöms vara cirka 50 000 sek. Av olika skäl inhägnas dock ofta ett större område än bara själva tillverkningsplatsen eller byggnaden där tillverkningen sker och då stiger naturligtvis kostnaderna, beroende på hur stort område som innefattas. Kostnaden för inhägnad uppskattas här genom att addera en grundkostnad om 25 000 kr med en kostnad om 150 kr per meter stängsel. I det ingår materiel och arbete med montering. Utöver det tillkommer kostnader för grindar.

12-15 §§ Skyltning

Vid en nyetablering eller flytt av verksamhet uppstår kostnader för att skylta. Kostnaden för att skylta om förbud mot rökning och öppen eld samt explosionsfara för ett tillverkningsområde uppskattas till cirka 2 000 kr. Kostnaden uppskattas här med ett skyltpris om knappt 100 kr styck.

16-23 §§ Krav på byggnader

Särskilda konstruktionskrav på byggnader och lokaler för tillverkning av explosiva varor finns redan i nu gällande föreskrifter, kap. 5.1 i SÄIFS 1998:4. Bestämmelserna har omarbetats med ambitionen att skyddsnivån ska vara oförändrad. Kravet på att enbart obrännbara byggnadsmaterial får användas är ett grundläggande krav och har därför lyfts upp från de allmänna råden till föreskriftsnivå. MSB känner inte till något företag som idag tillverkar explosiva varor i lokaler som är byggda i brännbart materiel. Befintliga verksamheter bedöms därför inte påverkas av denna regeländring.

Vid nyuppförande av byggnader och lokaler medför reglerna naturligtvis merkostnader jämfört med byggnation av en "vanlig" tillverkningslokal. Att ta fram kostnadsexempel för samtliga krav är svårt då det dels är helt beroende av verksamheternas storlek och omfattning, dels om helt nya byggnader ska uppföras eller om befintliga lokaler ska anpassas efter reglerna. Följande kan dock sägas:

16 § innebär att byggnadskonstruktionen förutom att vara moståndskraftig även behöver vara sådan att tillverkningsbyggnaden tryckavlastas i händelse av

en explosion. Detta innebär att en del av konstruktionen ska ha en svagare konstruktion så att den ger vika i den riktning som är minst ogynnsam ur ett skadeperspektiv.

17 § omfattar alla byggnader på en tillverkningsplats där människor vistas. För att undvika att en byggnad helt eller delvis störtar samman måste konstruktionen vara dimensionerad för att kunna stå emot kraftiga påfrestningar. I praktiken kan då bara vissa typer av byggnadsmateriel användas.

18 § innebär att man så långt som möjligt bör undvika fönster i en tillverkningslokal eller i byggnader i nära anslutning till tillverkningen. De fönster som måste finnas kan förses med någon typ av säkerhetsglas eller annan form av splitterskydd som minskar risken för skador. Säkerhetsglas innebär att kostnader för fönster ökar avsevärt, uppskattningsvis 3-4 gånger jämfört med ett vanligt fönster. Metalljalusier som fångar upp splitter finns i olika varianter och kostar från 2 000 kr per fönster.

19 § innebär att brister eller svagheter i en byggnads placering eller konstruktion kan kompenseras av en skyddande vall eller motsvarande. En vall kan utgöra skydd för både verksamhet och omgivning. Kostnaden för en sådan vall är helt beroende av de förutsättningar som råder på platsen.

20 § utgör ett grundkrav för att förhindra brandspridning i en riskfylld omgivning. Bestämmelsen innebär att endast materiel som kan motstå brand under minst 60 minuter får användas. Kravet sammanfaller ofta med skyldigheten att använda en robust konstruktion (16 §).

Kostnaden för att försä en byggnad med åskskydd enligt 21 § uppskattas till ca 30 000 kr. Kostnaden för åskskydd kan dock variera mycket beroende på byggnadens storlek och utförande, samt markens beskaffenhet intill byggnaden.

Ansamling av explosivt damm i en ventilationsanläggning innebär risk för detonation. 22 § bör inte innebära några betydande ytterligare kostnader för företagen då ventilationsanläggningar normalt är uppbyggda i sektioner som kan tas isär och rengöras.

23 § innebär att det ibland behöver anläggas så kallade fällor i avloppsanordningen som samlar upp explosiva ämnen. Kostnaden för detta är beroende av hur stor verksamheten är (hur många avlopp som behöver fällor). En fälla kostar ca 2 000 – 4 000 kr.

24 § Utformning av utrustning

Grundkraven på anpassning av utrustning för hantering av explosiva varor finns i 10 § LBE. För tillverkning har kraven kompletterats på föreskriftsnivå i 5.2 i SÄIFS 1998:4. Bestämmelserna har i förslaget skrivits om till ett modernare språk och har anpassats till nu gällande LBE men innebär ingen förändring av kraven.

Vid nyanskaffning av utrustning medför bestämmelsen en kostnad vid inköp, tillverkning eller anpassning av utrustning. De kostnader som tillkommer för att anpassa utrustningen så att den uppfyller reglernas krav bedöms vara försumbara i förhållande till den totala kostnaden för att nyanskaffa utrustning.

25 § Underhåll av utrustning

Bestämmelsen medför en skyldighet för företagen att ta fram och använda en särskild underhållningsplan för utrustningen. En sådan plan kan vara mer eller mindre detaljerad och omfattande beroende på vald utrustning.

Underhållsplaner medföljer normalt en fabriksstillverkad utrustning och då krävs inget arbete av företaget för att uppfylla regeln. För en egentillverkad, ombyggd eller anpassad utrustning kan tiden för att upprätta dokumentationen variera från 1 dag till 1 veckas arbete. Om det rör sig om dokumentation av en hel produktionslinje kan arbetet ta betydligt längre tid.

26 § Särskilt riskfyllda moment

Vissa moment i en tillverkningsprocess innebär särskilda risker. Bestämmelsen ställer krav på att dessa tillverkningsmoment ska manövreras från en skyddad plats. Kostnader för att anpassa lokaler eller byggnader är naturligtvis beroende av många aspekter. Det handlar dels om byggnadskonstruktion men kanske mest om utrustning för styrning och övervakning av processer. I de enklaste fallen kan det röra sig om att operatörer arbetar bakom någon enklare typ av avskärmning. Men hantering av stora mängder känslig explosiv vara kan innebära att processer behöver automatiseras och utföras fjärrstyrt i ett bunkerliknande rum. Kostnader för anpassning av arbetsätt och lokaler kan vara från några tusentals kronor till flera miljoner.

27 § Riskbedömning vid underhållsarbete

Regler för modifierings-, reparations- och underhållsarbete finns i nu gällande föreskrifter, 5:2 § SÄIFS 1998:4. Bestämmelsen har omarbetats i förslaget och anpassats till nu gällande LBE. Nuvarande regel ställer kravet att endast sådant arbete som kan ske på ett betryggande sätt får utföras. I förslaget har detta ersatts med krav på att göra en riskbedömning innan modifierings-, reparations- eller underhållsarbete av utrustning eller byggnader påbörjas.

Regeln medför en kostnad för alla tillverkare för att genomföra sådana riskbedömningar. Hur lång tid det tar att göra en sådan bedömning är naturligtvis beroende av vad som ska göras. En riskbedömning inför ett enklare underhållsarbete av en maskin kanske bara tar 1 timme i anspråk medan ett underhållsarbete av en byggnad kan ta cirka 8 timmar i anspråk. Här bör dock påpekas att 7 § LBE alltid kräver att det finns en aktuell utredning om risker så vid större underhåll- eller reparationsarbete måste en utredning om risker i enlighet med LBE:s krav finnas.

29 § Instruktion för ordning

Kravet innebär att företagen måste ha en skriftlig instruktion för upprätthållande av ordningen. En sådan instruktion bör vara en naturlig del av övriga dokument som syftar till att beskriva arbetsinstruktioner och rutiner. Det är därför svårt att särskilja kostnaden för detta från de krav som kommer av arbetsmiljöverkets regler på området. Kostnaden är även helt beroende av verksamhetens omfattning och komplexitet.

32 § Interna transporter

Att skylta de fordon som transporterar explosiva varor bedöms kosta 300-500 kr per fordon. En brandsläckare kostar cirka 500 kr. För att hastigheten ska begränsas där transporter sker krävs troligen skyltar som upplyser om detta. En vanlig vägs skylt som innehåller en hastighetsbegränsning kostar cirka 600 kr. Hur många skyltar som behövs är beroende av hur stort området är.

35-36 §§ Tillgreppsskydd vid mobil tillverkning

Det finns olika tekniska lösningar för att uppfylla kravet på tillgreppsskydd i 35 §. Kostnaderna kan variera beroende på vald teknisk lösning. Ett nytt krav är att även själva tillverkningsutrustningen ska vara försedd med system som förhindrar att obehöriga kan starta eller manövrera utrustningen. Tillverkning med mobil tillverkningsutrustning styrs normalt av ett programmerbart system (PLC). För att kunna starta processen behöver operatören identifiera sig med en personlig inloggning. Detta system uppfyller kravet i 36 § och bestämmelsen bör därför inte medföra några tillkommande kostnader för företagen.

37-39 §§ Underhåll av utrustning vid mobil tillverkning

Kostnader för underhåll av utrustning med syftet att tillverkningen inte ska orsaka olyckor och skador på liv och egendom går omöjligt att särskilja från det förebyggande underhåll som genomförs för att upprätthålla god kvalitet och säkerställa fortsatt produktion. Föreskriftens krav på dokumenterade rutiner och kontroller innebär en viss tidsåtgång och därmed administrativa kostnader. Tidsåtgången för att upprätta och dokumentera rutiner och instruktioner bedöms vara cirka 20 timmar för varje företag vid ett tillfälle. Sedan tillkommer en årlig översyn som beräknas ta cirka 5 timmar i anspråk.

40-43 §§ Handladdning av ammunition för överlåtelse

De risker som finns vid handladdning av ammunition är små jämfört med vid tillverkning av andra explosiva varor. Den färdiga produkten är heller inte särskilt farlig att hantera jämfört med exempelvis sprängämnen. Med få undantag är de volymer explosiv vara som hanteras vid handladdning mycket små jämfört med annan tillverkning.

I dagens föreskrifter är handladdning för överlåtelse undantagen kraven på inhägnad av tillverkningsplats, åskskydd, skriftliga instruktioner för ordning samt internkontroll. Kravet på brandtekniskt utförande av byggnad har också sänkts till EI 30 för handladdning.

Motsvarande undantag har införts i förslaget. En viss utökning av undantagen har gjorts då samtliga bestämmelser om krav på byggnader och utformning av lokaler i 17-24 §§ har undantagits. Reglerna bedöms inte medföra några nya kostnader för befintliga verksamheter. Vid nyetablering kan kostnader uppkomma för ombyggnad av lokaler så att de uppfyller kravet på brandtekniskt utförande i lägst EI 30 samt för inköp av säkerhetsskåp för förvaring. Kostnaden för att sätta upp ett 12 m² enkelt utrymme med gipsväggar på träreglar mot en befintlig vägg på betonggolvet i exempelvis en källare uppskattas till 12 500 kr inklusive en EI 30-klassad dörr. En EI-30 klassad innerdörr i enklare utförande kostar cirka 3 000 kr. Kostnaden för ett säkerhetsskåp som uppfyller kraven för förvaring av ammunition, krut och tändhattar är mellan 4 000–10 000 kr beroende på storlek.

Förbudet mot förvaring av brandfarliga varor i lokal där handladdning utförs förväntas inte medföra några mätbara kostnader.

Kostnaden för att föra dagbok vid handladdning uppskattas till 150 kr per arbetsdag.

8. Bedömning av regleringens överensstämmelse med Sveriges medlemskap i EU

Stora delar av den nya föreskriften är inte direktivstyrd utan består av nationella regler. Vissa bestämmelser implementerar dock små delar av olika direktiv i enlighet med följande.

- 3 kap. 3 § implementerar artikel 7.1 i direktiv 2013/29/EU.
- 8 kap. implementerar artikel 7.3 i direktiv 2013/29/EU.
- 7 kap. 1-10 §§ implementerar artikel 15 i direktiv 2014/28/EU samt artikel 14 i kommissionens direktiv 2008/43/EG.
- 7 kap. 11 § implementerar artikel 10 i direktiv 2014/28/EU.

Det är enbart artikel 10 i direktiv 2014/28/EU som inte är införlivat i dagens regelverk och som därför är helt ny i förhållande till dagens regler.

De förslagna reglerna bedöms inte gå utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till EU. Reglerna bedöms dock innehålla krav som är anmälningspliktiga både enligt det så kallade tjänstedirektivet¹⁰ och enligt bestämmelserna om tekniska regler¹¹. Anmälan om tekniska regler har gjorts. Anmälan under tjänstedirektivet kommer att göras efter närmare analys av exakt vilka regler som ska anmälas.

---

¹⁰ Europaparlamentet och rådets direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden.

¹¹ Europaparlamentet och rådets direktiv 2015/1535/EU av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (kodifiering).

9. Ikraftträdande och informationsinsatser

Direktiv 2014/28/EU ska vara infört i svensk lagstiftning och tillämpas senast den 20 april 2016. Eftersom föreslagna forskrifter ska implementera artikel 10 i detta direktiv behöver föreskrifterna gälla från samma datum.

Information om de nya föreskrifterna kommer att publiceras på MSB:s hemsida och i MSB:s nyhetsbrev om Lag och rätt samt förmedlas till remissinstanserna.

10. Konsekvenser för kommuner

Huvuddelen av reglerna påverkar inte kommunerna direkt, även om de behöver ha kännedom om dem i egenskap av tillstånds- och tillsynsmyndighet. Föreskrifterna innehåller ett par regler som bedöms påverka kommunerna direkt. Reglerna har emellertid inte ändrats i förhållande till de regler som gäller idag.

De regler som bedöms påverka kommunerna direkt är 2 kap. 2 § om undantag från tillståndsplikt vid användning av explosiv vara i mer än en kommun och 9 kap. 38 § om skyldighet att anmäla viss tillfällig förvaring.

Vad gäller det undantag som finns i förslagets 2 kap. 2 § hänvisas till de slutsatser om påverkan på kommuner som gjordes i konsekvensutredningen tillhörande MSBFS 2014:7, se bilaga 1.

Redan idag finns en skyldighet att anmäla tillfällig förvaring i enlighet med förslagets 9 kap. 38 §. Kravet finns i 8 kap. 3 § MSBFS 2010:5 och medför en skyldighet för tillståndshavaren att *till tillståndsmyndigheten* anmäla när förrådet kommer att finnas på samma plats mer än fem dagar. I föreskriftsförslaget har detta omformulerats så att det tydligt framgår att anmälan ska ske *till den kommun där den tillfälliga förvaringen sker*. Syftet med dagens regler är det samma men eftersom sådan förvaring, enligt 18 § LBE, ska prövas av den kommun där sökande är bosatt eller där verksamheten huvudsakligen ska bedrivas, finns en risk att dagens regel tolkas som att det är till den kommun som prövat tillståndet som anmälan ska ske. I och med anmälan får kommunerna kännedom om när tillfälliga förråd finns i kommunen på basis av tillstånd utfärdat från annan kommun. Kommunen får på så sätt vetskap om tillsynsobjekten och en möjlighet att agera i de fall förvaringen inte anses lämpligt exempelvis på grund av förrådets lokalisering. Anmälningssplikten medför en viss administration för kommunerna. Kommunerna behöver ha rutiner och administrativ förmåga för att ta emot anmälningar och att göra något med dem. I dagsläget bedöms ca 120 företag som utför sprängarbete kunna bli berörda av anmälningssplikten.

11. Konsekvenser för företag

Regleringen bedöms få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. Utredningen innehåller därför en fördjupad analys av vilka företag som berörs samt vilka konsekvenser föreskrifterna kan förväntas få på dessa företag.

Beskrivning av antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen

Tillverkare

Med tillverkning avses, utöver industriell tillverkning, även tillverkning med mobila enheter, handladdning av ammunition samt omhändertagande och destruktion av explosiva varor. Omhändertagande och destruktion innebär risker jämförbara med risker vid tillverkning och omfattas därför av motsvarande krav.

Cirka 30 företag inom tillverkningsindustrin hanterar explosiva varor i större omfattning. Bland dessa finns försvarsindustrin, tillverkare av civil ammunition, krut, pyrotekniska artiklar, spräng- och tändmedel samt de stora gruvbolagen.

Cirka 30 företag tillverkar ammunition i mindre skala genom så kallad handladdning för överlåtelse och berörs delvis av föreskrifterna.

Cirka 15 företag tillverkar sprängämne med mobil utrustning, så kallad MEMU.

Omkring 300 företag i återvinnings- och fordonsbranschen destruerar PU.

Cirka 15 friskoleföretag tillverkar tomtebloss i kemiundervisningen.

Företagens storlek bedöms variera från 1 till 500 anställda.

Företag som utför sprängarbete

Cirka 120 entreprenörer i bergsprängarbranschen är berörda.

Företagens storlek bedöms variera från 1 till 20 anställda.

Företag som anordnar evenemangs- och scenfyrverkerier

Cirka 250 företag som använder pyrotekniska artiklar vid evenemang och vid scenarrangemang är berörda.

Företagens storlek bedöms variera från 1 till 10 anställda.

Återförsäljare av pyrotekniska artiklar, krut och ammunition

Det finns omkring:

- 300 företag som saluför krut och ammunition till handeldvapen, de flesta är vapenhandlare eller handelsföretag inom sport- och fritidsbranschen,
- 4 500 återförsäljare av fyrverkerier inom olika branscher, de flesta är endast verksamma under en del av året och
- 2000 återförsäljare av övriga pyrotekniska artiklar inklusive PU inom branscher såsom fordon, byggmaterial, båtar och sjösäkerhet.

Företagens storlek bedöms variera från 1 till 50 anställda.

Beskrivning av vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader

Tidsåtgången har beräknats med hjälp av variablerna tid, antal företag och antal gånger/år som något administrativt arbete behöver utföras som en följd av regleringen. Kostnaderna beräknas utifrån en uppskattad timkostnad av 323 kr enligt beskrivning under punkt 7 ovan.

Konsekvenser för företag av undantagen från tillståndsplikt för användning (2 kap. 2 § i förslaget till reglering) behandlas närmare i konsekvensutredningen till MSBFS 2014: 7, - se bilaga 1.

Konsekvenser för företag av kunskapskraven för användning av vissa pyrotekniska artiklar (8 kap. i förslaget till reglering) behandlas närmare i konsekvensutredningen till MSBFS 2015:7, - se bilaga 3.

Tidsbesparing på grund av att tillståndsplikten för tillverkning av tomtebloss i undervisningssyfte upphävs (2 kap. 8 §)

Undantaget från tillståndsplikt innebär en förenkling för cirka 15 friskolor¹². Den administrativa bördan består av att skriva och administrera tillståndsansökningar och tillstånd. Tidsåtgång för detta bedöms till fyra timmar per tillstånd. Ett tillstånd är normalt giltigt i fem år och tidsåtgången per företag är då 0,8 timmar (48 minuter)/år. Den totala tidsbesparingen för 15 företag blir 12 timmar per år vilket motsvarar en minskad kostnad med 4 000 kr, årligen.

Administrativa kostnader för att dokumentera utredning om risker och samråda med personal (5 kap. 2-3 §§)

Regeln kompletterar lagens krav på att det ska finnas en tillfredställande utredning om risker med ett dokumentationskrav. Befintliga verksamheter bedöms till övervägande del redan ha denna dokumentation.

---

¹² Effekten för kommunala skolor har redovisats under avsnitt 7, 2 kap. 3-9 §§.

Engångskostnaden för en ny verksamhet att upprätta dokumentationen beräknas till mellan 1 000-13 000 kr beroende på verksamhetens omfattning. Eftersom en utredning om risker alltid ska vara aktuell uppstår en kostnad vid varje förändring av verksamheten som medför ett behov av att uppdatera utredningen. Kostnaderna för detta är svårbedömda då det är avhängigt hur stora och ofta förekommande förändringarna är.

En riskutredning ska göras tillsammans med personal som har god kännedom om och är delaktig i hanteringen. Hur stora kostnader det krävs medför är beroende av vilken metod företaget väljer för att involvera personalen samt hur komplex och omfattande verksamheten är. Någon närmare uppskattning av tidsåtgång bedöms inte vara möjlig att göra.

Administrativa kostnader för framtagande av en klassningsplan (6 kap. 2 §)

I 6 kapitlet ställs krav på zonindelningen och dokumentation av denna i en klassningsplan. Befintliga företag bedöms inte få några kostnader för zonindelning och klassningsplan. Eftersom planen ska revideras vid förändringar i verksamheten innebär reglerna en kostnad när så sker. Tidsåtgången för detta bedöms variera från cirka 1 timme för en mindre ändring till cirka 30 timmar för en omfattande förändring vilket innebär en kostnad mellan 300-10 000 kr.

För nya verksamheter bedöms kraven innebära en kostnad för att göra en zonindelning samt att dokumentera detta i en klassningsplan. Kostnaden för detta är naturligtvis beroende av verksamhetens omfattning och komplexitet. Tidsåtgången vid nyetablering av ett medelstort företag med omkring 50 anställda och 2 produktionslinjer uppskattas till cirka 40 timmar vilket leder till en engångskostnad av omkring 13 000 kr.

Administrativa kostnader för hållande av register (7 kap. 3-8 §§)

Reglerna om registrering av identitetsmärkta varor innehåller krav på att information ska samlas och lagras i ett register. Detta innebär att en administrativ kostnad uppstår. Kostnaden för att upprätta ett register, föra in uppgifter, regelbundet pröva, arkivera och lämna ut uppgifter från registret står i proportion till den mängd information som ska lagras. För ett mindre företag uppskattas tidsåtgången för detta vara högst 4 timmar per vecka och för ett större företag med mer än 50 anställda cirka 12 timmar per vecka vilket ger en kostnad mellan 1300-3900 kr/vecka och därmed en årlig kostnad mellan cirka 62 000-190 000 kr beräknat på 48 arbetsveckor per år.

Tidsbesparing på grund av undantag för återregistrering (7 kap. 5 §)

Den lättnad som införts som innebär att varor inte behöver återregistreras om de förbrukas inom en arbetsvecka innebär förenklade administrativa rutiner för företagen. Lättnaden bedöms innebära förenklade administrativa rutiner för företagen, då det är mycket vanligt att samtliga varor i en transportförpackning inte kan förbrukas under en arbetsdag. Tidsbesparingen bedöms uppgå till cirka 2 timmar per vecka för fåmansföretag och 6 timmar

per vecka för stora företag. Undantaget träffar i huvudsak de 120 företag som utför sprängarbete. Även de ca 15 företag som arbetar med mobil tillverkning och användning av sprängämne påverkas. Fåmansföretag förväntas få en årlig besparing om ca 31 000 kr beräknat på 48 arbetsveckor/år. Större företag (ca 15 stycken) förväntas få en årlig besparing om ca 93 000 kr. Summan för 120 mindre företag blir ca 3,7 Mkr per år och för 15 större företag ca 1,4 Mkr per år. Den totala uppskattade besparingen för alla berörda företag beräknas bli omkring 5,1 Mkr per år.

Administrativa kostnader för lagring av information m.m. (7 kap. 11 §)

Tidsåtgången för att uppfylla kravet på att upprätta och underhålla ett register över produkter som är undantagna kravet på identitetsmärkning uppskattas till högst 1 timme á 323 kr per arbetsvecka vilket ger en årlig kostnad på cirka 15 500 kr per företag, beräknat på 48 arbetsveckor per år. Totalt berörs cirka 600 företag av regeln vilket ger en total kostnad om 9,3 Mkr, årligen.

Tidsbesparing på grund av borttagna krav för utbildningsanordnare att underrätta MSB om datum och plats för varje enskild kurs samt att föra register över personer som fullgjort utbildning (8 kap.)

Kraven på utbildningsanordnare för användare av pyrotekniska artiklar att underrätta MSB om datum och plats för varje enskild kurs samt att föra och i tio år underhålla ett register över personer som fullgjort en utbildning (MSBFS 2015:7 3 kap. 6 § 3 och 7 §) har tagits bort i förslaget. Det finns för närvarande 6 företag som är godkända utbildningsanordnare enligt kap. 8 i föreskriften (3 kap. i MSBFS 2015:7). Tidsåtgången för att informera MSB om datum och plats för en kurs beräknas till ca 10 min/tillfälle. Om varje företag genomför maximalt 30 utbildningar per år blir den totala tidsåtgången då 5 timmar per företag. Den totala kostnadsbesparingen för alla företag skulle då bli ca 10 000 kr/år.

Kostnaden för att underhålla ett register enligt ovan, inkluderat att spara uppgifterna i 10 år uppskattas till 1 000 kr/år och företag. Det ger en total kostnadsbesparing på 6 000 kr/år.

Administrativa kostnader för att föra dagbok (9 kap. 13 §)

MSB uppskattar att de företag som har daglig verksamhet i förråd behöver avsätta 1 timme i veckan för att föra dagbok, även om uppgifterna ska vara dagsaktuella. Det är inte alla företag som har daglig verksamhet i förråden, varför den uppskattade tiden bör vara i överkant. De företag som berörs är de som utför sprängarbete, tillverkar sprängämnen och tillverkar sprängämne med så kallad MEMU, uppskattningsvis 165 företag. Under förutsättning att dagboken uppdateras 48 veckor per år beräknas den totala kostnaden för kravet att föra dagbok över innehavet till 2 558 160 kr per år.

Administrativa kostnader för att fastställa ett visst avstånd (9 kap. 16 §)

MSB bedömer att med hjälp av det stöd som finns i förslaget till ny reglering kan avstånd till skyddsobjekt i omgivningen från ett förråd fastställas med en

arbetsinsats om åtta timmar. Den administrativa kostnaden för det arbetet beräknas då till 2 584 kr.

Befintliga verksamheter förutsätts uppfylla nu gällande regelverk. Eftersom avstånden inte ändras i förslaget till ny reglering bedömer MSB att det endast är den som vill flytta sin förvaring eller börja förvara explosiva varor i förråd som berörs av den administrativa kostnaden.

Administrativa kostnader för att anmäla tillfällig förvaring (9 kap. 37 §)

En verksamhetsutövare ska anmäla en tillfällig förvaring som planeras pågå mer än fem dagar till berörd kommun. Bestämmelsen innehåller inga närmare krav på hur en sådan anmälan ska göras eller vilken information den ska innehålla. Syftet med bestämmelsen är att kommunen ska få kännedom om att verksamheten finns varpå det inte bör innebära någon skyldighet att lämna omfattande uppgifter om verksamheten. MSB bedömer att kravet kommer att medföra en viss administrativ kostnad för kommunikation per brev, mail eller telefon men att tidsåtgången för detta bör vara liten. Det är främst de 120 företag som utför sprängarbeten som träffas av regeln. Det är emellertid inte alla dessa företag som använder sig av flyttbara förråd.

Administrativa kostnader för att dokumentera sanering (10:5)

För att dokumentera de åtgärder som vidtagits vid en sanering bedöms arbetstiden vara i snitt 1 timme. Det kan skilja en del i arbetstid för att dokumentera saneringsåtgärder för en större anläggning jämfört med att dokumentera saneringen av enstaka utrustningsdelar. I det första fallet kan det röra sig om 2-3 timmars arbete och i det senare fallet om delar av en timme. MSB har därför gjort en grov uppskattning att medeltiden det tar att göra den erforderliga dokumentationen till 1 timme. Totalt berörs ca 45 tillverkande företag. Schablonmässigt antas att varje företag genomför sådan sanering 2 gånger per år. Den totala kostnaden för kravet att dokumentera sanering efter det att en anläggning eller utrustning för tillverkning har tagits ur drift beräknas till 29 070 kr per år.

Administrativa kostnader för upprättande av underhållsplan och skriftliga instruktioner (10 kap. 25 och 29 §§)

En underhållsplan enligt 25 § kan behöva vara mer eller mindre detaljerad och omfattande beroende på utrustning. Underhållsplaner medföljer normalt en fabrikstillverkad utrustning och då krävs inget arbete för företaget för att uppfylla regeln. För en egentillverkad, ombyggd eller anpassad utrustning kan tiden för att upprätta dokumentationen variera från 1 dag till 1 veckas arbete och då innebära kostnader mellan 2 600-12 900 kr per företag. Cirka 30 företag berörs. Om det rör sig om dokumentation av en hel produktionslinje kan arbetet ta betydligt längre tid.

Vilken tid det tar att ta fram en instruktion för god ordning (29 §) är beroende av hur omfattande och komplicerad verksamheten är. En sådan instruktion bör vara en naturlig del av övriga dokument som syftar till att beskriva

arbetsinstruktioner och rutiner. Det är därför svårt att särskilja kostnaden för detta från de krav som kommer av arbetsmiljöverkets regler på området. Kostnaden är även helt beroende av verksamhetens omfattning och komplexitet.

Administrativa kostnader för att föra dagbok vid handladdning för överlåtelse (10 kap. 44 §)

Den administrativa bördan består av att skriva och administrera dagboken. Tidsåtgång för detta bedöms till 30 minuter per hel arbetsdag (8 timmar). För ett företag som arbetar 40 timmar/vecka under 48 veckor/år blir tidsåtgången 120 timmar/år. Den totala tidsåtgången för 30 företag blir 3 600 timmar/år vilket ger en total kostnad av ca 1,2 Mkr.

Det bör påpekas att denna beräkning är tilltagen i överkant då vår bedömning är att endast ett fåtal av de 30 företag som arbetar med handladdning av ammunition för överlåtelse gör detta på heltid. Dessutom är det vår uppfattning att de flesta handladdare redan har någon form av dokumentation över sin produktion. För dem innebär kravet inga eller endast försumbara nya kostnader.

Administrativa kostnader för att dokumentera rutiner för underhåll, service och kontroller m.m. (10 kap. 39-40 §§)

Det administrativa arbetet består dels av att upprätta och dokumentera rutiner för underhåll, service och kontroller samt instruktion för kontroll efter förflyttning av utrustningen, dels att löpande dokumentera genomfört underhåll, service och kontroller.

Tidsåtgången för att upprätta och dokumentera rutiner och instruktioner bedöms vara ca 20 timmar för varje företag vid ett tillfälle. Sedan tillkommer en årlig översyn som beräknas ta cirka 5 timmar i anspråk. Kostnaderna beräknas bli en engångskostnad på cirka 6 500 kr per företag vilket ger en totalkostnad av cirka 100 000 kr för 15 företag. Kostnaden för översyn av dokumenterade rutiner och instruktioner beräknas till 1 600 kr/år och företag. Det innebär en total årlig kostnad av 24 000 kr för 15 företag.

Tidsåtgången för att dokumentera genomförd service, underhåll och kontroller bedöms vara 25 timmar/år och företag vilket innebär en uppskattad kostnad av 8 000 kr/år. Den totala kostnaden bedöms bli ca 12 000 kr/år för 15 företag.

Beskrivning av andra kostnader och förändringar för företag

Under avsnitt 7 ovan har samtliga konsekvenser i form av krav på inköp och service av viss utrustning eller material samt system för dokumentation och registerhållning redovisats. Även kostnader för nya arbetsvillkor för företag som använder sig av flyttbara förråd har redovisats. Konsekvenser av undantaget i 2 kap. 2 § har utretts särskilt i tidigare konsekvensutredning, se bilaga 1.

Konkurrensförhållanden för företag

MSB bedömer att regelförslaget inte kommer att ge upphov till konkurrensproblem för de företag som berörs.

Andra aspekter för företag

Vid samråd med företrädare för tillverkningsindustrin har det framförts starka önskemål om att verksamhetsutövare med stöd av MSB:s föreskrifter ska kunna göra lämplighetskontroller av personal. Önskemålet har varit att vid en nyanställning, men även återkommande, ha rätt att i brottsförebyggande syfte begära utdrag ur polisens belastnings- och misstankeregister. MSB har utrett frågan och kommit fram till att detta inte är möjligt då lag (1998:620) om belastningsregister anger vilka som får inhämta uppgifter från registret.

Inga andra aspekter för företag har identifierats.

Särskilda hänsyn till små företag

MSB har i arbetet med dessa föreskrifter i första hand anpassat reglerna utifrån de risker som finns med hantering av explosiva varor och de risker som finns för obehörigt förfarande med varorna. Möjligheter och behov av att anpassa reglerna för just små företags arbetsförutsättningar har utretts. Den undantagsregel som finns i 2 kap. 2 § är det tydligaste exemplet på en regel som syftar till att underlätta för små företag. Regeln träffar många mindre företag. Detta gäller inte enbart företag som utför sprängarbeten, utan samtliga berörda företag som använder explosiva varor inom Sverige. Förslagets undantag innebär förenklingar för verksamheterna och att de kan konkurrera på mer rättvisa villkor.

12. Samråd

MSB genomförde i januari 2014 två halvdagskonferenser i syfte att informera om, och ta emot synpunkter inför föreskriftsprojektet. Den första dagen var företrädare för explosivämnesindustrin och branschorganisationer inbjudna. Den andra dagen var målgruppen kommunerna och övriga myndigheter.

MSB har även löpande under arbetets gång haft kontakt med branschföreträdare och representanter för kommunerna.

Kontaktpersoner

Liselotte Schmidt
Enheten för farliga ämnen
010-240 51 51
liselotte.schmidt@msb.se

Karin Sjöberg
Rättsenheten
010-240 54 40
karin.sjoberg@msb.se

Bilagor:

1. Konsekvensutredning MSBFS 2014:7 om undantag från tillståndskraven vid användning och överföring av explosiva varor inom Sverige
2. Konsekvensutredning MSBFS 2012:2 om identitetsmärkning och registrering av explosiva varor för civilt bruk
3. Konsekvensutredning MSBFS 2015:7 om användning och överlåtelse av pyrotekniska artiklar och ammunition